

Jupiterilainen presidentti ja nöyrä kansan palvelija

Emmanuel Macronin presidenttiysdiskurssi 2017–2024

Valtio-oppi
Kandidaatintutkielma
Aatami Salminen
25.5.2025
Turku

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Valtio-oppi

Tekijä: Aatami Salminen

Otsikko: Jupiterilainen presidentti ja nöyrä kansan palvelija – Emmanuel Macronin presidenttiysdiskurssi 2017–2024

Ohjaaja: Dosentti Heino Nyysönen

Sivumäärä: 30 sivua

Päivämäärä: 25.5.2025

Kandidaatintutkielmani tarkastelee Ranskan presidentti Emmanuel Macronin diskurssia presidenttiydestä. Ranskan poliittista järjestelmää on useasti arvosteltu presidentin vahvan roolin vuoksi. Nykyinen valtiojärjestys eli Ranskan viides tasavalta mahdollistaa presidentin vahvan vallan ja Macronin on nähty haluavan esiintyä vahvana johtajana, joka hyödyntää valtaoikeuksia täysimääräisesti. Macron on itse rakentanut vahvan johtajan kuvaa esimerkiksi viittaamalla itseensä antiikin jumalien kuningas Jupiterina ja hyödyntämällä monarkian symboliikkaa.

Tarkastelen Macronin käsitystä presidenttiydestä hänen puheidensa kautta. Tutkielman hypoteesi on, että Macronin diskurssi on hänen puheissaan presidentin vahvaa roolia rakentava. Aineistona toimivat 12 Macronin julkista puhetta vuosilta 2017–2024, jotka valitsin relevantin sisällön perusteella. Hyödynnän tutkielmassa Saussuren strukturalistista kielijärjestelmää ja diskurssiteorian käsitystä kiinnekohdista. Luokittelen diskurssin viiteen eri kategoriaan, joista muodostuu Macronin presidenttiysdiskurssi.

Tutkielman perusteella Macronin diskurssi on hänen puheissaan hypoteesin vastaisesti pikemminkin presidentin vahvaa roolia pehmittävä ja lievittävä. Macronin diskurssista ei noussut esiin presidentin vahvaa roolia tukevia tekijöitä, vaan diskurssi keskittyi pääosin yhteistyön korostamiseen. Macronin diskurssin taustalla on viidennen tasavallan historiallisesti vahva presidentti-instituutio, jonka positiosta hän puhuu.

Avainsanat: Emmanuel Macron, presidenttiysdiskurssi, diskurssianalyysi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Ranskan presidentti-instituution asema	5
2.1	Presidenttijohtoisten järjestelmien luokittelu	5
2.2	Presidenttiys Ranskan viidennessä tasavallassa	7
2.3	Emmanuel Macronin presidenttiys	9
3	Kielen teoria ja metodologia	10
4	Aineisto	13
4.1	Emmanuel Macronin puheet	13
4.2	Aineiston jaottelu puhetyyppeihin	14
5	Analyysi	16
5.1	Yhteistyö	16
5.2	Vastuu ja velvollisuus	18
5.3	Järjestelmä	20
5.4	Nöyryys	22
5.5	Vastakkainasettelu	23
6	Johtopäätökset	24
	Lähdeluettelo	27

1 Johdanto

Ranskan vallitsevaa valtiojärjestystä eli viidettä tasavaltaa on arvosteltu presidentin vahvan roolin vuoksi. Hallitseva presidentti Emmanuel Macron on omilla toimillaan kiihdyttänyt kritiikkiä. Kuvaavana esimerkkinä toimii Ranskan uuden pääministerin nimitys. Syyskuussa 2024 Macron valitsi yllättäen vaaleissa menestyneiden puolueiden ulkopuolelta konservatiivipoliitikko Michel Barnierin. Vaalit voittaneen vasemmistoblokki Nouveau Front Populairen mukaan presidentti ylitti valtaoikeutensa valinnallaan. Vasemmistoblokin johtohahmo Jean-Luc Mélenchon totesi välittömästi nimityksen jälkeen, että Macronin Ranskasta on muodostunut ”presidentiaalinen monarkia”. (Sky News 2024). Arvostelu tuotti tulosta, sillä uuden pääministerin hallitus kaadettiin epäluottamusäänestyksellä vain 90 päivää nimityksen jälkeen tehden Barnierista Ranskan historian lyhytaikaisimman pääministerin.

Tarkastelen tässä tutkielmassa Ranskan istuvan presidentin Emmanuel Macronin käsitystä presidenttiydestä ja presidentin roolista. Analysoin presidentin diskurssia hänen puheidensa kautta. Macron nähdään usein vahvana johtajana, joka käyttää laajoja valtaoikeuksiaan, mikä on nostattanut kritiikkiä oppositiossa. Macron on myös itse luonut tätä kuvaa esimerkiksi vaalikampanjoinnissaan, kun hän sanoi haluavansa olla antiikin jumalien kuninkaan mukainen ”jupiterilainen presidentti” (Challenges 2016). Macronin aikaisemmin mediassa ja vaalikampanjoinnissaan luodun kuvan perusteella hypoteesini on, että Macronin diskurssi on hänen puheissaan presidentin vahvaa roolia rakentava.

Aiheen tutkiminen on ajankohtaista ja perusteltua Ranskan poliittisen tilanteen sekä presidentti-instituution ja Macronin toistuvan arvostelun vuoksi. Ranskan presidentti-instituutiosta ja Macronin tavoitteista on tehty paljon tutkimusta (ks. esim. Devellenes 2023, Tiersky 2018.), mutta Macronin puheiden diskurssia ei ole analysoitu pelkästään presidenttiyden näkökulmasta. Tutkielman teema kytkeytyy myös laajempaan valtiopoliittiseen kysymykseen: Presidentin valta on merkittävä kysymys, kun tarkastellaan eri valtioiden poliittisia tilanteita. Useissa valtioissa presidentin positio on hyvin keskeinen ja sillä on merkitystä, millaiset valtaoikeudet presidentti-instituutio pitää sisällään. On aiheellista arvioida, mihin Ranskan järjestelmä sijoittuu tarkastellessa erilaisia presidentti-instituutioita. Ajankohtaisia kysymyksiä ovat esimerkiksi presidentin positio Yhdysvalloissa tai Turkissa, joita käytän vertailukohtina selventäessäni Ranskan asemoitumista keskustelussa.

Tutkielma etenee seuraavasti: Taustoitetaan aluksi Ranskan presidentti-instituution sijoittumista suhteessa muihin presidenttijohtoisin järjestelmiin ja tarkastelen tutkielman kannalta keskeisiä Ranskan poliittisen järjestelmän vaiheita sekä Macronin presidenttiyden erityispiirteitä. Tätä seuraa tutkielman teoreettisen viitekehyksen ja tutkimusmenetelmän esittely, jonka jälkeen siirryn esittelemään tutkielman aineiston ja kategorisoin sen erilaisten puhetyyppien kautta. Analyysiluvussa lajittelen Macronin diskurssin erilaisiin yksiköihin ja havainnollistan analyysia esimerkkien avulla. Lopuksi siirryn johtopäätöksiin, jossa esittelen tutkimuksen keskeiset havainnot ja pohdin mahdollisuuksia jatkotutkimukselle.

2 Ranskan presidentti-instituution asema

2.1 Presidenttijohtoisten järjestelmien luokittelu

Erilaiset luokittelut auttavat hahmottamaan, miten valtiot vertautuvat suhteessa toisiinsa. Luokittelutapoja ja typologioita on lukuisia, mutta aiheen kannalta relevanteinta on katsoa, millainen rooli presidentillä on valtion toimielimissä. Yksi tapa on jakaa presidenttijohtoiset järjestelmät parlamentaarisiin-, semipresidentiaalisiin-, presidentiaalisiin- ja autoritäärisiin järjestelmiin. Parlamentaarisessa järjestelmässä tavallisimmin keskeisin toimeenpanovallan rooli on lainsäädäntöelimen luottamusta nauttivalla hallituksella eikä presidentillä. Esimerkiksi Suomen nykyinen presidenttijärjestelmä voidaan luokitella parlamentaariseksi järjestelmäksi. Semipresidentiaalisessa järjestelmässä yhdistyvät parlamentaarisen ja presidentiaalisen järjestelmän piirteet. Presidentti toimii yleensä rinnakkain hänen nimittämänsä pääministerin kanssa. Ranska nähdään eräänlaisena semipresidentiaalisen järjestelmän arkkityyppinä. Presidentiaalisessa järjestelmässä presidentti johtaa hallitusta ja käyttää toimeenpanovaltaa, mutta lainsäädäntövalta on erotettu. Yhdysvallat toimii hyvänä esimerkkinä presidentiaalisesta järjestelmästä, jossa ei myöskään ole pääministeriä. (McCormick 2020, 183–193.) Presidenttijohtoinen järjestelmä voi saada myös autoritäärisiä piirteitä. Autoritäärisessä järjestelmässä presidenttiin ei kohdistu juurikaan rajoituksia eikä toimikausi ole vaaleista huolimatta rajattu. Tällöin presidentti on usein ainut todellista toimeenpanovaltaa käyttävä instituutio. Turkin on nähty liukuvan vahvasti kohti autoritääristä järjestelmää presidentti Recep Tayyip Erdoğanin keskittäessä valtaa itselleen. (ibid, 131.)

Valtionpäämiehen asema jakautuu myös edeltävän jaottelun sisällä kahteen eri tasoon: valtion- ja hallituksen päämieheen. Valtionpäämies on vaaleilla valittu valtion keulahahmo,

jolla on myös symbolista ja seremoniallista arvoa. Hallituksen päämies on taas selvemmin tiettyä puoluetta edustavan hallituksen työn johtaja. Yhdysvaltain presidentiaalisessa järjestelmässä presidentti omaksuu molemmat roolit kuten myös Turkissa. Suomen parlamentaarisessa järjestelmässä presidentti on valtionpäämies, mutta pääministeri on hallituksen päämies. Semipresidentiaalisessa järjestelmässä kuten Ranskassa roolien jako on monimutkaisempi ja pääministerin ja presidentin roolijako riippuu poliittisesta tilanteesta ja istuvasta presidentistä. (McCormick 2020, 185–186.)

Politiikan tutkimuksen käsitteiden määrittelyvaikeudet koskevat myös semipresidentialismin käsitettä. Yhden määritelmän mukaan järjestelmä on semipresidentiaalinen, kun presidentti on yleisillä vaaleilla valittu, hänellä on huomattavaa valtaa, mutta toimeenpano- ja hallintovalta jakautuu myös parlamentin luottamusta nauttivien pääministerin ja ministereiden kesken. Termin popularisoineen ranskalaisen politiikan tutkija Maurice Duvergerin mukaan keskeisimpiä piirteitä on, että presidentti on suoraan kansalaisten valitsema, ja hänen valtansa on suurempi, kuin parlamentin valitsemalla presidentillä. (Mişcoiu ja Guigo 2024, 1–6.) Ranskassa kansalaiset valitsevat presidentin suorilla kaksivaiheisilla vaaleilla (Develennes 2023, 96).

Semipresidentiaalisessa järjestelmässä hallinnon roolijako on monimutkainen ja tilanteesta riippuva. Presidentin, pääministerin ja parlamentin välisen vallan suhde on siis järjestelmässä keskeinen. Ranskan presidentti on kansallisen turvallisuuden ja perustuslain takaajana johtaen ulkopolitiikkaa ja asevoimia. Presidentillä on myös sisäpoliittisia tehtäviä, kuten pääministerin nimittäminen ja hallituksen eli ministerineuvoston puheenjohtaminen. Hänellä on lisäksi valtaa hajottaa kansalliskokous, erottaa ministereitä ja määrätä kansanäänestysten järjestämisestä. Parlamentaariseen järjestelmään verrattuna hallituksen merkitys ei ole niin suuri sen itsenäisestä luonteesta sekä presidentin ja pääministerin vahvasta roolista johtuen. Presidentin valtaa keskittää se, että usein vasta valitun presidentin edustama puolue voittaa myös selvästi tulevilla parlamenttivaaleilla. (McCormick 2020, 198–199.)

Toimeenpanovaltaa käyttävät presidentti ja hallitus. Lainsäädäntövaltaa käyttää Ranskan parlamentti, joka koostuu kahdesta kamarista: parlamentin alahuoneesta eli Ranskan kansalliskokouksesta ja parlamentin ylähuoneesta eli Ranskan senaatista. Vaikka presidentillä ei olisi enemmistön kannatusta parlamentin molemmissa kamareissa, toimeenpanovalan käyttäjillä on kuitenkin perustuslain puitteissa useita keinoja saada haluamansa lakimuutokset voimaan. Yksi dramaattisin keino on hyödyntää tunnettua perustuslain artiklaa 49.3, joka antaa hallitukselle mahdollisuuden hyväksyä laki välittömästi ilman äänestystä. Hallitus

toimii usein presidentille mieluisalla tavalla, koska hallituksen kokoava pääministeri on presidentin nimittämä. (Develennes 2023, 7.) Valta keskittyy vahvasti presidentin ympärille niin toimeenpano- kuin lainsäädäntövallassa.

Erilaiset poliittiset järjestelmät määrittävät siis perustavanlaatuisesti, millainen positio presidentillä on. Macronin diskurssiin vaikuttaa vahvasti se, mistä presidentiaalisesta positioista hän puhuu. Edellä esitetyt luokittelut eivät kuitenkaan kata kaikkia järjestelmiä, niiden erityispiirteitä ja muutoksia. Siksi tarkastelussa on otettava huomioon myös historialliset tekijät sekä presidentin henkilökohtainen rooli. Ymmärtääkseni syvemmin mistä positioista Macron puhuu, esittelen seuraavassa alaluvussa presidentin historiallisen roolin ja kehityksen Ranskan viidennessä tasavallassa, jonka jälkeen selvennän Macronin oman presidenttiyden erityispiirteitä ja roolia.

2.2 Presidenttiys Ranskan viidennessä tasavallassa

Istuvan presidentin persoonalla ja taustalla on merkitystä, minkälainen presidentin valtdynamiikka on suhteessa muihin toimijoihin. Viidennen tasavallan perustajan, sen ensimmäisen presidentin, sotilasjohtaja Charles De Gaullen aikakausi loi perustan valtdynamiikan muodostumiselle. (Mişcoiu ja Guigo 2024, 8–9.) Ymmärtääkseen ranskalaista presidentti-instituutiota, on siis palattava viidennen tasavallan alkuaikoihin saakka. Valtadynamiikan muutos tapahtui kolmannen ja neljännen tasavallan pitkän parlamentaarisen kauden jälkeen, jossa presidentin rooli oli lähes pelkästään seremoniallinen. Viides tasavalta palautti Ranskaan kuninkaiden ja keisareiden perillisen, vahvan valtionpäämiehen, antamalla presidentille kiistattoman keskeisen poliittisen roolin. Paluuta johtajalliseen hierarkiaan pidettiin lähes luonnollisena. (ibid, 10.) Pyrkimyksenä oli päästä eroon epävakaa neljännessä tasavallasta, jossa lyhyen 12 vuoden aikajakson aikana oli toiminut 23 pääministeriä. Tähän vastauksena oli De Gaullen vahvempi presidentti-instituutio. (McCormick 2020, 199.)

Viidennen tasavallan perustamisen taustalla vaikutti myös vahvasti Ranskaa järjestyttänyt Algerian sota, joka uhkasi levitä Manner-Ranskaan saakka. Neljännen tasavallan presidentillä ei vaikuttanut olevan tarpeeksi toimivaltuuksia ratkaista kriisiä. Lopullinen käännekohta neljännen valtakunnan romahtamisessa oli, kun algerialaiset kapinalliset valtasivat Korsikan. Kapinallisten pelättiin etenevän Pariisiin saakka. Tämä varmisti De Gaullen kannatuksen myös sosialistien piireissä, joka johti De Gaullen johtaman hallituksen muodostumiseen. (Mişcoiu ja Guigo 2024, 19–22.) De Gaulle hyödynsi kriisitilanteen ja loi vuonna 1958

Ranskaan uuden perustuslain, joka antoi presidentille valtaa hallita hajanaista puoluekenttää. Puheet Ranskan ”tasavaltalaisesta monarkiasta” alkoivat jo tällöin. (Tiersky 2018, 87.) Viides tasavalta sai tukea myös tuohon aikaan vallinneen kylmän sodan molemmilta osapuolilta. Yhdysvallat toivoivat vahvemman Ranskan ehkäisevän kommunismin leviämistä Ranskan vanhoissa siirtomaissa, kun taas Neuvostoliitto toivoi vahvemman Ranskan etäännyttävän sitä Yhdysvalloista. (Mişcoiu ja Guigo 2024, 3.)

De Gaullen valtaannousua ja viidettä tasavaltaa vastustettiin kuitenkin laajalti. Äänekkäimpiin vastustajiin lukeutui myöhemmin presidentiksi noussut François Mitterrand, joka kirjoitti kritisoivan esseen kuvaavalla nimellä *Le Coup d'État permanent*, joka tarkoittaa suomeksi *pysyvää vallankaappausta* (Mişcoiu ja Guigo 2024, 22). Viidennen tasavallan ensimmäinen vuosikymmen ja sen kritiikki tiivistyi vuoden 1968 kriisiin ja Pariisin opiskelijamellakoihin. Opiskelijoiden tyytymättömyys yliopistojen toimintaan ja hallituksen politiikkaan laajeni lopulta yleislakkoon. De Gaulle oli suurimman arvosteluun kohteena, minkä vuoksi hän päätyi hajottamaan kansalliskokouksen. Kansalliskokouksen hajottamisen aikaan De Gaulle piti puheen, jossa viittasi mellakoiden olevan ulkomaisten kommunistien juoni. Kommunismin pelko ajoi äänestäjät edelleen äänestämään Ranskalle vahvasti gaullistisen enemmistön parlamenttiin. De Gaulle koki kuitenkin legitimizeettinsä kärsineen kriisien myötä ja erosi virastaan huhtikuussa 1969. (ibid, 40–45.)

Ranskan viidennessä tasavallassa on ehtinyt toimia useita presidenttejä De Gaullen ja Macronin välillä, mutta sama kritiikki liian vahvasta presidentin roolista on jatkunut tähän päivään saakka. On aiheellista katsoa Macronia edeltävien presidenttien erityispiirteitä ymmärtääkseen kontekstia, jossa Macron toimii presidenttinä. Macronin kanssa samankaltaista arvostelua presidentin vahvasta roolista sai niin sanotuksi hyperpresidentiksi kutsuttu Nicolas Sarkozy, joka toimi presidenttinä vuosina 2007–2012. Sarkozy sai hyperpresidentin nimen halustaan vaikuttaa päätöksentekoon pienimmissäkin asioissa. Osoitus Sarkozyn hyperpresidenttiydestä oli presidenttikauden ensimmäisen hallituksen muodostaminen, jossa normaalisti pääministeri nimittää hallituksen. Pääministeri jäi kuitenkin täysin Sarkozyn varjoon hänen valitessaan ministereitä. Sarkozyn hyperpresidenttiys ei kuitenkaan ollut kestävää ja Sarkozyä ei valittu jatkokaudelle. Sarkozyn presidenttiys jätti kuitenkin jäljen presidentti-instituutioon ja muokkasi sitä myös rakenteellisesti suotuisammaksi presidentin vahvalle vallalle. (Mişcoiu ja Guigo 2024, 161, 178.)

Vastapainona Sarkozyn kausille vuonna 2012 valtaan nousi sosialistien kandidaatti François Hollande, joka tunnetaan myös nimellä ”normaali presidentti”. Hollande sai lisänimen, kun hän sanoi presidentinvaalien vaaliväittelyssä tulevansa olemaan ”normaali presidentti”. Hän halusi tehdä selvän eron Sarkozyn hyperpresidenttiyteen. Hollande kannatti klassisempaa näkemystä presidenttiydestä, jossa presidentti on vähemmän läsnä tiedotusvälineissä ja keskittyy enemmän ulkopoliitiikan ja puolustuksen hoitamiseen antaen hallitukselle vastuun huolehtia sisäpolitiikasta. Hollanden pyrkimys maltillistaa viidennen tasavallan presidentin valtaa ei osoittautunut kuitenkaan toimivaksi tavoitteeksi, sillä hänestä tuli ensimmäinen Ranskan presidentti, joka ei pyrkinyt jatkokaudelle. (Mişcoiu ja Guigo 2024, 185, 198.) Hollanden presidenttikaudella oli kiistatta vaikutuksia Macronin nousussa presidentiksi.

2.3 Emmanuel Macronin presidenttiys

Vuonna 2017 Ranskan politiikkaa ravisteli uudistusmielisen Macronin valinta presidentiksi. Vaikka valittu presidentti oli uudistusmielinen, hän oli selvä viidennen tasavallan instituutioiden perillinen. (Mişcoiu ja Guigo 2024, 202.) De Gaullen jälkeiset presidentit eivät olleet pääsääntöisesti hyödyntäneet viran tarjoamaa vaikutusvaltaa täysimääräisesti tai pystyneet saavuttamaan samanlaista poliittisen ”pyhimyksen” roolia (ibid, 10). Macronin voidaan kuitenkin nähdä tavoitelleen paluuta De Gaullen kaltaiseen vahvan johtajuuden aikaan. Macronin on tulkittu ajattelevan, että ranskalaisilla on vaistomainen kaipuu vahvaan valtioon, jossa keskitetty johto käyttää laajasti toimeenpanovaltaansa. (Tiersky 2018, 87–88.) Macron kokee monarkkisen menneisyyden perintönään (Devellennes 2023, 4). Tätä kuvaa on luonut niin media kuin Macron itse.

Esimerkki vaalikampanjan symbolisesta viittauksesta antiikin jumalien kuningas Jupiteriin ei ole ainoa laatuaan. Ennen ensimmäistä presidenttikauttaan Macron totesi *Le 1 Hebdo* -lehden haastattelussa (2015), että Ranskan vallankumouksen jälkeinen kuningashahmon poissaolo jätti tyhjiön, jonka kansalaiset odottivat tasavallan presidentin täyttävän. Hän viittasi Napoleonin ja De Gaullen olleen johtajia, joiden kautta tätä tyhjiötä on pyritty täyttämään. Macron on mieltynyt monarkian kuvastoon ja sen symboliikan hyödyntämiseen, mikä on jatkunut läpi presidenttikausien. Kuvaavana esimerkkinä toimii Macronin ensimmäinen puhe parlamentille, jonka hän piti poikkeuksellisesti Versailles’n palatsissa, Ranskan kuninkaiden hovissa. (Devellennes 2023, 27.) Versailles’ssa pidetty linjapuhe sisältyy myös aineistooni. Macronin voidaan nähdä omaksuneen Sarkozyn tavoin ainakin kuvainnollisesti presidentiaalisen järjestelmän mukaisen roolin, jossa presidentti on valtion ja hallituksen

päämies. Tähän viittasi myös oppositiojohtaja Mélenchon kritiikissään. Toinen havainnollistava esimerkki Macronin pyrkimyksestä saavuttaa vahvemman presidentin maine, on hänen halunsa olla jotain muuta kuin ”normaali presidentti”. Kommentti jupiterilaisesta presidentistä esitettiin juuri tilanteessa, jossa Macron arvosteli presidentti François Hollanden tuoneen epävakautta Ranskaan (Challenges 2016). Hollande pyrki erottautumaan Sarkozysta ja niin myös Macron pyrki erottautumaan Hollandesta.

Kuten on jo todettu, Ranskan järjestelmässä presidentin valtaa keskittää se, että hänen edustama puolue voittaa myös usein tulevilla parlamenttivaaleilla. Näin tapahtui myös Macronin ensimmäisellä kaudella, kun hänen perustamansa puolue Tasavalta liikkeellä (*La République en marche*) voitti vaaliliitossa olleen Demokraattisen liikkeen (*Mouvement démocrate*) kanssa parlamenttivaalit ja saavutti ehdottoman enemmistön kansalliskokoukseen. (McCormick 2020, 199.) Vaikka ensimmäisen kauden jälkeen Macronin puolue menettikin enemmistön kansalliskokouksessa, se oli osoitus viidennen tasavallan poliittisten instituutioiden vahvuudesta. Lukuisista mielenosoituksista ja yleisestä luottamuksen puutteesta huolimatta Macron voitti vuoden 2022 presidentinvaalit johtajana, joka pystyi johtamaan maansa erilaisten kriisien läpi. (Mişcoiu ja Guigo 2024, 214.) Macronin positio viidennen tasavallan semipresidentiaalisen järjestelmän presidenttinä vaikuttaa siis hänen tapansa käyttää ja ilmentää valtaa. Analysoin myöhemmin, millaista diskurssia Macron tästä positioista tuottaa.

3 Kielen teoria ja metodologia

Diskurssin tai diskurssianalyysin määritelmästä ei ole yleistä konsensusta. Taustalla on kuitenkin määritelmä diskurssista tapana puhua ja ymmärtää ympäröivää maailmaa. Monet diskurssianalyysit lähtevät liikkeelle ajatuksesta, että tapamme puhua ei ole vain neutraali kuvaus maailmasta, identiteetistä ja sosiaalisista suhteista, vaan puhe muokkaa ja rakentaa maailmaa aktiivisesti. (Jørgensen ja Phillips 2002, 1.) Lähtökohtana on sosiaalisesti rakentunut maailma, jonka ilmiöitä voidaan analysoida diskurssianalyysin keinoin.

Diskurssianalyysin lähtökohtainen tarkoitus ei ole kuitenkaan selvittää, mitä puhuja sanoillaan oikeasti tarkoittaa, tai arvioida sisällön oikeellisuutta. Tarkoitus on tutkia, mitä on sanottu, millaisia kaavoja väitteissä esiintyy, ja tunnistaa diskurssien sosiaaliset seuraukset. (Jørgensen ja Phillips 2002, 21–24.) Koska konstruktionistinen lähestymistapa ei tutki diskursseja

refleksiivisestä tai intentionaalisesta näkökulmasta, se ei pysty analysoimaan diskurssin todenperäisyyttä. Tulee lisäksi muistaa, että tutkija on aina osa tutkimuskohdettaan ja harjoittaa subjektiivista tulkintaa. (Seppänen ja Väliverronen 2024, 258.)

Diskurssin tutkiminen perustuu usein kielitieteelliseen käsitykseen kielenkäytöstä, kielestä ja puheesta. Tutkielma omaksuu strukturalistisen lähtökohdan siitä, että todellisuus rakentuu kielen kautta. Todellisuus saa merkityksensä vasta diskurssissa. Erilaiset tapahtumat, asiat tai fyysiset objektit ovat olemassa ilman kieltä, mutta vasta kielenkäyttö luo niille merkityksen. Kieli toimii ikään kuin koneena, joka muodostaa sosiaalisen maailman todellisuuden, eikä pelkästään välitä informaatiota. Diskurssin luomien merkitysten perusteella toimitaan ja muutetaan maailmaa. (Jørgensen ja Phillips 2002, 8–9.) Macronin presidenttiys on tosiasia jo ilman diskurssia, ja se sisältää instituution perusteella tietyt olettamukset, mutta vasta diskurssi luo sille merkityksen.

Strukturalistisen kielitieteen suuntaus juontuu sveitsiläisen kielitieteilijä Ferninand de Saussuren ajatuksista. Saussure ymmärtää kielen rakenteellisena järjestelmänä, jossa keskiössä ovat merkit (*signs*). Merkki on kielijärjestelmän yksikkö, joka koostuu kahdesta toisiinsa suhteessa olevasta osasta: merkitsijästä (*signifiant*) ja merkityksestä (*signifié*). Merkitsijä tarkoittaa sanaa tai äännettä, jonka luemme tai kuulemme. Merkitys tarkoittaa sitä konseptia tai ajatusta, johon merkitsijällä viitataan. Esimerkiksi sana koira on merkitsijä. Merkitys on taas ajatus nelijalkaisesta eläimestä, joka tulee mieleemme kuullessamme merkitsijän eli sanan koira. Pelkästään sanalla koira ei ole minkäänlaista luonnollista suhdetta ajatukseemme koirasta. Merkitsijän ja merkityksen suhde on siis mielivaltainen, koska ei ole luonnollista syytä, miksi jotakin asiaa kutsutaan tietyllä nimellä. Merkitsijät saavat päässämme tietyn merkityksen sosiaalisesta konventiosta johtuen. Tästä syystä merkitsijät ovat myös eri kielillä eri sanoja. Merkki on siis sosiaalinen instituutio. (Jørgensen ja Phillips 2002, 9–10.) Juuri merkitysten luominen on Saussuren teorian keskeinen ajatus, johon myös tutkielman strukturalistinen viitekehys perustuu. Tutkin, millaisia merkityksiä Macron luo presidenttiyteensä liittyen.

Saussure jakaa kielen vielä kahteen eri tasoon. Teoria tekee eron puheen eli *parole* ja kielen eli *langue* välillä. Puheella tarkoitetaan varsinaista kielenkäyttöä, puheaktia, jonka yksilö tekee. Kielellä tarkoitetaan koko kielijärjestelmää, sen rakenteita ja sääntöjä, jotka ihmiset jakavat. Puhe on siis merkkien todellista käyttö yksittäisessä tilanteessa. Kieli taas rakentuu ikään kuin merkkien verkoksi luoden järjestelmän, jossa merkit ovat suhteessa toisiinsa.

Saussurelaisen perinteen mukaan puhe on liian satunnaista ollakseen tutkimuskohde, joten on keskityttävä sen taustalla vaikuttavaan rakenteeseen eli kieleen. (Jørgensen ja Phillips 2002, 10.)

Jälkistrukturalistinen suuntaus laajentaa ajatusta kielen rakenteesta ja merkkien verkosta. Jälkistrukturalismi omaksuu Saussuren ajatuksen kielijärjestelmästä ja merkkien verkottuneisuudesta, mutta keskittyy merkkien verkon sisäisiin suhteisiin nähden ne Saussurelaisen teorian sijaan muuttuvina. Merkit muuttuvat jatkuvassa diskurssissa saaden merkityksen suhteessa toisiinsa. (Jørgensen ja Phillips 2002, 10.) Ernesto Laclau ja Chantal Mouffen jälkistrukturalistinen diskurssiteoria (1985) keskittyy juuri muuttuvien merkkien tutkimiseen. Diskurssiteoria auttaa hahmottamaan politiikan ilmiöitä tunnistamalla erilaisia logiikoita, jotka kuvaavat merkityksen muodostumisen prosessia (Palonen 2020,176).

Diskurssiteoriassa keskeisiä ovat kiinnekohdat (*nodal points*), joiden ympärille muut merkit kiinnittyvät. Kinnepohdan voi ajatella olevan ikään kuin sohvatyynyn keskelle ommeltu kiinnikenappi, joka pitää muut tyynyn osat koossa. Kinnepohda antaa rakennetta ja kiinnittyneisyyttä diskurssille, jonka hahmottaminen olisi muuten hankalaa. (Palonen 2008, 215–216.) Kinnepohda on siis etuoikeutettu merkki, jonka ympärille muut merkit kiinnittyvät. Kinnepohdian ympärille sijoittuneita merkityksen saaneita merkkejä kutsutaan momenteiksi (*moments*). Merkkien merkitys syntyy suhteessa kinnepohdaan ja tätä prosessia kutsutaan artikulaatioksi. (Laclau ja Mouffe 1985, 91.)

Macronin diskurssissa eri merkit kiinnittyvät suhteessa toisiinsa luoden merkityksiä. Analyysini tulee keskittymään siihen, miten osa merkeistä muuttuu tärkeämmiksi kinnepohdiksi, ja luo Macronin diskurssin presidenttiydestä. Kinnepohdat ovat saaneet presidenttiysdiskurssiin liitettynä tietyn merkityksen, mutta johonkin muuhun diskurssiin liitettynä ne voivat tarkoittaa muuta (Jørgensen ja Phillips 2002, 26). Tutkielman analyysiyksiköinä toimivat siis diskurssi, kinnepohda ja momentti, jotka antavat rakenneta Macronin diskurssille.

4 Aineisto

4.1 Emmanuel Macronin puheet

Tutkielman aineistona toimivat Ranskan presidentti Emmanuel Macronin julkiset puheet. Puheet on valittu Ranskan presidentin virallisilta nettisivuilta (elysee.fr) ja Ranskan pääministerin kanslian alaiselta tiedotussivulta (vie-publique.fr). Puheiden alkuperäiskieli oli ranska, josta suomensin ne itse. En ole ottanut tutkimuksessa huomioon käännöksessä ilmeneviä kielellisiä seikkoja, koska en näe tämän vaikuttavan analyysiin tutkiessani suurempia teemoja ja linjoja. Selasin puheita etsien aihepiirejä, jotka olisivat relevantteja tutkimusasetelmani kannalta. Relevantin sisällön niukkuuden vuoksi tarkastelin Macronin kaikkia puheita vaalikampanjoinnista nykyhetkeen tekemättä ajallisia rajauksia. Rajasin välittömästi pois puheet, joissa Macron ei käsittele lainkaan presidenttiyteen tai johtajuuteen liittyviä teemoja. Tämän jälkeen luin puheet läpi tunnistaen niistä diskursseja, jotka tukevat tai ovat vastakkain lähtöolettamukseni kanssa. Olettamukseni on, että Macronin diskurssi on hänen puheissaan presidentin vahvaa roolia rakentava. Pyrin löytämään puheista toistuvuutta, säännönmukaisuuksia ja poikkeuksia. Hyödynsin NVivo-ohjelmaa puheiden läpikäyntiin ja aineiston koodaamiseen.

Karsin lopulta analyysiini 12 puhetta, jotka toimivat otoksena Macronin julkisista puheista vuosilta 2017–2024. Perustelen puheiden edustavuutta *synekdokee*-käsitteen avulla. Synekdokee tarkoittaa asian ymmärtämistä, toisen edustajan kautta. Ilmiöstä tulee helpommin ymmärrettävä ja hallittava, kun sen tyypistää yksiköiksi. (Palonen ja Summa 1996, 54.) Valitsemani puheet toimivat edustavana anekdoottina Macronin muille puheille edustaen koko ilmiötä eli Macronin diskurssia presidenttiydestä. Edustava anekdootti kuvaa ilmiötä yksinkertaistetusti, mutta kuitenkin osuvasti (Palonen 1997, 15). Olen valinnut kyseiset puheet, koska ne ovat edustavia sisällön ja kontekstin osalta. Puheita on molemmilta presidenttikausilta, eri tilanteista, eri yleisölle ja eri tavoitteilla. Puheet valikoituivat myös tutkielmalle relevantin sisällön kannalta.

Tunnistin puheista toistuvat diskurssit, kiinnekohdat sekä momentit, ja luokittelin puheet kiinnekohtien mukaisesti seuraaviin kategorioihin: yhteistyö, vastuu ja velvollisuus, järjestelmä, nöyryys ja vastakkainasettelu. Aloitan analyysini esittelemällä kiinnekohdat ja analysoin niiden sisältö sekä sitä, millaisia merkityksiä Macron pyrkii presidenttiydelleen mahdollisesti luomaan. Aineisto voidaan jakaa vielä neljään eri puhetyyppiin, joissa

jokaisessa on eri tavoite ja konteksti. Puhetyypit olen kategorioinut seuraavasti: presidenttiyspuheet, linjapuheet, juhlapuheet ja kriisipuheet. Puheiden kontekstit ovat erilaisia, ja sillä on vaikutusta puheiden sisältöön. Seuraavassa alaluvussa pohdin eri puhetyyppien merkitystä Macronin diskurssille.

4.2 Aineiston jaottelu puhetyyppeihin

Puhetyypit vaikuttavat puheiden diskurssiin niiden luonteen ja kohdeyleisön takia. Nopean tiedonvälityksen aikana voidaan kuitenkin kyseenalaistaa, onko puheiden kohdeyleisöt nyky-yhteiskunnassa rajattuja. Puheet leviävät sekunneissa ympäri maailmaa, ja lähes kaikilla on mahdollisuus niiden kuulemiseen kielestä tai sijainnista huolimatta. (Seppänen ja Väliverronen 2024, 275–276.) Tämä ei kuitenkaan muuta analyysiani, koska puheilla on aina ensisijainen ja tarkoituksellinen kohdeyleisö. Analysoin puheita siitä näkökulmasta.

Aineistossa on neljä puhetta, jotka liittyvät suoraan presidentti-instituutioon. Analyysiini sisältyy molempien presidenttikausien ensimmäiset puheet alustavien tulosten jälkeen ja molempien kausien virkaanastujaispuheet. Nämä puheet olen jaotellut presidenttiyspuheet kategorian alle. Puheiden kohdeyleisönä voidaan pitää koko Ranskan kansaa. Puheiden sisältö keskittyy luonnollisesti kiittämiseen, mutta myös osiltaan tulevan politiikan suuntalinjojen esittelemiseen.

Linjapuheet sisältävät Macronin puheet Ranskan parlamentin molempien kamarien yhteisessä istunnossa vuosilta 2017 ja 2018. Jo itsessään linjapuheiden pitäminen voidaan nähdä pyrkimyksenä vahvaan johtajuuteen. Puheet voidaan nähdä voimannäyttönä parlamentille varsinkin niiden poikkeuksellisen luonteen vuoksi. Puheista teki poikkeuksellisen niiden pitäminen molemmille kamareille Versailles'n kuninkaanpalatsissa Ranskan kansalliskokouksen sijaan (Develennes 2023, 27). Macron sanoi tekevänsä tästä vuosittaisen perinteen (Macron 2017c.), muttei kuitenkaan jatkanut kyseisten puheiden pitämistä vuoden 2018 jälkeen. Puheiden ensisijaisena yleisönä on Ranskan parlamentti. Sisällöltään puheet ovat hyvinkin yksityiskohtaisia, joissa Macron esittelee oman politiikkansa suuntalinjat tulevalle vuodelle.

Aineisto sisältää puheet Ranskan viidennen tasavallan perustamisen 60. ja 65. vuosijuhlapäivänä. Nämä olen jaotellut juhlapuheiksi nimettyyn kategoriaan. Kuten luvusta 2 ilmeni, Ranskan viides tasavalta on suuri syy presidentin vahvan vallan mahdollistamiselle. Macron myös tukee vallitsevia presidentin valtaoikeuksia, mikä ilmenee hänen viidennen

tasavallan vuosijuhlapuheistaan. Macron on kuitenkin tehnyt ehdotuksia, jotka lisääisivät kansanäänestyksiä ja demokraattisuutta, mutta myös päätöksenteon nopeutta ja tehokkuutta. (Macron 2017c.) Tämä voidaan myös nähdä vahvan johtajan haluna tehdä muutoksia. Juhlapuheiden yleisönä toimi Ranskan perustuslakineuvosto, mutta kuten on jo todettu, yleisö ei rajoitu vain paikalla oleviin ihmisiin. On mahdotonta sanoa, kenet kaikki puheen pitäjä haluaa sanoillaan tavoittaa.

Aineiston viimeinen puhetyyppikategoria on kriisipuheet. Olen valinnut puheet keltaliivien mielenosoitusten, eläkeuudistuksen, kansalliskokouksen hajottamisen ja hallituksen kaatumisen jälkeen. Poikkeavat tilanteet kuten kriisit tuovat usein uusia puolia esiin, joita ei status quo -tilanteessa ilmene. Macron on kohdannut presidenttikautensa aikana useita erilaisia kriisejä, jotka voivat mahdollisesti muuttaa Macronin diskurssia. Vakiintunut diskurssi häiriintyy, kun se kohtaa uusia yllättäviä tapahtumia, jotka poikkeavat vallitsevasta tilanteesta. Usein diskurssit pystyvät joustamaan ja integroimaan uusia tekijöitä, mutta niiden kyvyt ovat kuitenkin rajallisia. Diskursiiviselle kamppailulle syntyy tilaa, kun vallitseva kielijärjestelmä ei pysty täysin sopeutumaan uuteen tilanteeseen. Poliittiset kamppailut johtavat uuden diskurssin syntymiseen. (Howarth ja Torfing 2004, 16.) Macronin kriisipuheissa korostuukin vastakkainasettelun kiinnekohdan esiintyvyyden määrä. Kriisin kohdatessa Macronin voidaan nähdä pyrkineen diskurssillaan vahvistamaan me-henkeä ja yhteistyötä, mutta luomaan vastakkainasettelua suhteessa muihin

Taulukko 1. Puheet puhetyypeittäin

Puhetyyppi	Puhe			
Presidenttiyspuhe	Puhe alustavien tulosten jälkeen 7.5.2017	Virkaanastujaispuhe 15.5.2017	Puhe alustavien tulosten jälkeen 24.4.2022	Virkaanastujaispuhe 7.5.2022
Linjapuhe	Puhe parlamentille 3.7.2017	Puhe parlamentille 9.7.2018		
Kriisipuhe	Puhe keltaliivien mielenosoitusten jälkeen 10.12.2018	Puhe eläkeuudistuksen jälkeen 17.4.2023	Puhe kansalliskokouksen hajottamisesta 9.6.2024	Puhe hallituksen kaatumisen jälkeen 5.12.2024
Juhlapuhe	5. tasavallan 60 v juhlapuhe 4.10.2018	5. tasavallan 65 v juhlapuhe 4.10.2023		

5 Analyysi

Aloitin analyysin tunnistamalla aineistosta kaikki kiinnekohdat, jotka voivat viitata Macronin käsitykseen presidenttiydestä. Kiinnekohdat muodostuvat jaottelemalla puheen eri osia eli momenteja yhteisen nimittäjän alle eri kategorioihin. Tulkitsemalla kiinnekohdista muodostuvaa diskurssia, voidaan tehdä johtopäätöksiä siitä, millaista diskurssia Macron luo presidenttiydestään. Lähes jokainen kiinnekohta tukee havaintoa, jonka perusteella Macronin diskurssi ei ole presidentin vahvaa roolia rakentava. Esittelen seuraavaksi havaintoa tukevat seikat kiinnekohta kerrallaan.

5.1 Yhteistyö

Macronin puheita analysoidessa huomattavimpana esiin nousee yhteistyön korostaminen. Yhteistyödiskurssi esiintyy kaikissa puheissa lukuun ottamatta vuoden 2024 kansalliskokouksen hajottamista koskevaa puhetta. Yhteistyödiskurssia esiintyy myös kiinnekohdista määrällisesti eniten: Yhteistyöhön viitataan aineistossa 48 kertaa. Puheiden eri yleisöt vaikuttavat siihen, kenen kanssa yhteistyötä pitäisi tehdä. Presidenttiyspuheissa Macron puhuu yhteistyöstä kaikkien ranskalaisten kesken, mutta myös heidän rinnallaan. Esimerkiksi toisen presidenttikauden kynnyksellä alustavien vaalitulosten jälkeen pidetyssä puheessa Macron korostaa yhteistyön merkitystä:

”Meidän kaikkien on tehtävä yhteistyötä tämän yhtenäisyyden saavuttamiseksi, sillä vain siten voimme elää onnellisempaa elämää Ranskassa ja vastata edessä oleviin haasteisiin. Mutta niistä tulee historiallisia! Ja meidän on yhdessä kirjoitettava ne sukupolvillemme.

Hyvät maanmieheni, haluan työskennellä rinnallanne seuraavien viiden vuoden aikana kunnianhimoisesti ja hyväntahtoisesti maamme ja meidän kaikkien puolesta.”¹

Linjapuheissa taas kohdeyleisönä toimi Ranskan parlamentin molemmat kamarit, joten yhteistyötä painotetaan poliittisten päättäjien kesken, mutta kuitenkin palaten takaisin kansalaisiin:

¹ *Il nous reviendra ensemble d'œuvrer à cette unité par laquelle seule nous pourrons vivre plus heureux en France et relever les défis qui nous attendent, les années à venir à coup sûr, ne seront pas tranquilles. Mais elles seront historiques ! Et, ensemble, nous aurons à les écrire pour nos générations.*

Mes chers compatriotes, c'est avec ambition et bienveillance pour notre pays, pour nous tous, que je veux pouvoir à vos côtés aborder les cinq années qui viennent. (Macron 2022a.)

*”Tämä on historiallinen tehtävämme. Tämä tehtävä, minun tehtäväni, hallituksen tehtävä, teidän tehtävänne, ei ole harvojen tehtävä. Se on kaikkien tehtävä, koska jokaisella on oma tehtävänsä. Ranskalla on runsaasti luovuutta ja ehtymättömiä voimavaroja. Mutta en ajattele vain kaikkia lahjakkuuksiamme; ajattelen jokaista ranskalaista, joka haluaa pärjätä hyvin ja elää arvonsa mukaista elämää.”*²

Viidennen tasavallan juhlapuheista löytyy myös momenteja, joissa yhteiseen vastuuseen ja tehtäviin viitataan, muttei läheskään niin paljon kuin muissa puhetyypeissä. Tähän vaikuttaa varmasti osaltaan yleisö ja puheiden erilainen luonne. Kriisipuheissa taas yhteistyöhön viittaavia momenteja esiintyi eniten. Kuten aineistoluvussa todettiin, kriisit voivat muokata diskurssia ja ovat saanut Macronin korostamaa me-henkeä. Yhteistyö on kannatteleva teema läpi presidenttikausien kuten aineiston viimeaikaisimmasta puheesta havaitaan. Hallitukseen kaatumisen jälkeen Macron puhuu koko kansalle, mutta myös parlamentille. Vaikka Macron on presidenttiytensä alusta alkaen korostanut yhteistyötä, hän puhuu kyseisessä puheessa ”uudesta aikakaudesta” (Macron 2024b), jossa yhteistyö ja kompromissit ovat keskiössä. Voidaan tulkita, että viesti yhteistyöstä ei ole siis mennyt perille aikaisemmin ja Macron pyrkii edelleen kiillottamaan kuvaansa yhteistyökeskeisenä johtajana.

Useimmissa lainauksissa Macron artikuloi suoraan yhteistyöstä jopa käyttämällä termiä yhteistyö. Yhteistyöhön viitataan kuitenkin myös epäsuoremmin. Kuten edeltävissä lainauksissa, yhteistyön halua tuodaan myös esiin puhumalla me-muodossa. Monet puheet ovat lähes kokonaan me-muodossa. Tämä on osoitus halusta yhteistyön korostamiseen, mutta ei suoraan kerro, onko se vain kielellinen seikka. Diskurssin jatkuvassa muutoksessa vastakkainasettelulla on suuri rooli. Diskursseja kuitenkin pyritään vakiinnuttamaan, ja yhtenä keinona on ”meidän” muodostaminen. Samaistumiset ovat politiikan keinojen keskiössä. (Palonen 2020, 174–175.) Macron pyrkii me-muodossa puhumalla luomaan ”meitä” ja näin vakiinnuttamaan yhteistyötä korostavaa diskurssia hänestä. ”Meistä” puhuminen luo samaistumispintaa, joka voi pehmentää vahvan presidentin imagoa.

Toisaalta ei ole yllättävää, että Macronin diskurssi on keskittynyt yhteistyön ympärille. Yhteistyötä painottavien teemojen esiin tuominen on näkynyt Macronin diskurssissa pitkään usealla tasolla. Macron painotti yhteistyön merkitystä jo ennen presidenttiyttään tahtoen olla post-ideologia-ajan presidentti yli puoluerajojen. Hänen tavoitteensa yhdistää eri ranskalaiset

² *Elle est là, notre mission historique. Cette mission, la mienne, celle du Gouvernement, la vôtre, n'est pas dévolue à un petit nombre. Elle est dévolue à tous car chacun y a sa part. La France possède des trésors de créativité, des ressources inépuisables. Mais je ne pense pas simplement là tous nos talents ; je pense à chaque Française, à chaque Français, soucieux de bien faire et de mener une vie digne de lui.* (Macron 2017c.)

poliittiset perinteet kiteytyivät vuoden 2017 vaalikampanjan iskulauseeseen ”*en même temps*”, suomeksi ”samaan aikaan”. (Develennes 2023, 4.) Macronin vuonna 2021 perustama vaaliliittokin sai nimen *Ensemble*, suomeksi *yhdessä*.

Macronin diskurssissa yhteistyön merkitys korostuu läpi puhetyyppien. Kaikissa puhetyypeissä Macron artikuloi vähintään yhteistyöstä kaikkien Ranskan kansalaisten kesken. Macronin diskurssi, jossa hän viittaa haluun pyrkiä yhteistyöhön on ensimmäinen osoitus siitä, että Macron pyrkii lievittämään vahvan johtajan diskurssia. Vahvan johtajan voidaan stereotyyppisesti ajattelevan tekevän itsenäisiä päätöksiä ilman tarvetta tai pyrkimystä yhteistyöhön. Yhteistyön korostaminen voidaan nähdä haluna viedä huomiota pois itsestään ja antaa kansalaisille tunne, että he voivat myös itse vaikuttaa päätöksentekoon. Macron on pyrkinyt myös konkreettisilla toimilla saamaan kansalaisille tunnetta vaikutusmahdollisuuksistaan. Vuonna 2019 Macron järjesti laajan kansalaiskeskustelun vastauksena keltaliivien mielenosoituksiin. Kansalaiskeskustelun aiheena oli esimerkiksi kritisoitu päätöksentekomenettelyn edustavuuden puute. (Mişcoiu ja Guigo 2024, 212). Kyseisellä diskurssilla Macron vie katseen sekä vastuun pois itsestään ja viestii, että hän ei ole yksin kaiken päätöksenteon takana.

5.2 Vastuu ja velvollisuus

Toinen puheissa toistuva teema on vastuu ja velvollisuus. Vastuun ja velvollisuuden diskurssia esiintyy 42 kertaa, joka on yhteistyödiskurssin jälkeen määrällisesti eniten. Toisaalta vastuu ja velvollisuus on kategoriana myös hyvin laava. Olen jaotellut tämän kiinnekohdan alle kaikki momentit, joissa mainitaan vastuu tai velvollisuus joko suoraan tai epäsuorasti viittaamalla. Vastuu ja velvollisuus kulkevat usein käsi kädessä, joten niiden yhdistäminen yhdeksi kiinnekohdaksi onnistuu luontevasti. Vastuun ja velvollisuuden kiinnekohtaan sisältyy luottamukseen viittaaminen. Artikuloimalla vastuusta ja velvollisuudesta Macron pyrkii oikeuttamaan sekä perustelemaan omia toimiaan, mutta myös siirtämään vastuuta muille. Macron siirtää omaa vastuutaan pois asettamalla kansan vastuuseen. Esimerkkinä hallituksen kaatumisen jälkeinen puhe, jossa Macron viittaa kansalaisten vastuuseen maan poliittisesta tilanteesta. Presidentin mukaan syy hallituksen kaatumiseen ei ole hänessä, vaan kansalaisissa:

*”Otitte vastuun itsestänne äänestämällä massiivisesti viime kesä- ja heinäkuun parlamenttivaaleissa. Tämä äänestys ja useiden puolueiden päättämät keskinäiset vetäytymiset johtivat siihen, että kansalliskokouksessa ei ole enemmistöä.”*³

Toisaalta Macron viittaa kansalaisten ja päättäjien velvollisuuteen. Tämä liittyy yhteen yhteistyödiskurssin kanssa. Keltaliivien mellakoiden jälkeisessä puheessa Macron vetoaa kansalaisten velvollisuuteen seuraavalla tavalla:

*”Tänään kuitenkin meidän on myös palattava yhteiseen hankkeeseen Ranskan ja Euroopan puolesta. Siksi ilmoitetun kansallisen keskustelun on oltava paljon laajempi. Tätä varten meidän on ennen kaikkea otettava kaikki velvollisuutemme yhdessä vastaan. Velvollisuus tuottaa, jotta voimme jakaa uudelleen. Velvollisuus oppia, jotta voimme olla vapaita kansalaisia. Velvollisuus muuttua, jotta voimme ottaa huomioon ilmasto- ja budjettivelkamme kiireellisyyden.”*⁴

Keltaliivien mielenosoituksiin vastaava diskurssi on myös erityisen relevanttia Macronin presidenttiysdiskurssin kannalta. Yksi Keltaisten liivien liikkeen (*Mouvement des gilets jaunes*) protestoinnin kohde oli juuri valtaa keskittävä viidennen tasavallan perustuslaki (Develennes 2023, 110). Kansalaisten vastuuttamisen lisäksi luottamus voidaan nähdä osana yhteistyöhalukkuutta. Luottamus voidaan nähdä toimivan molempiin suuntiin. Suurta vastustusta aiheuttaneen eläkeuudistuksen jälkeen pidetyssä puheessa (Macron 2023a) Macron perustelee uudistuksia ja esittelee seuraavia toimia ja tavoitteita. Macron päättää myös tämän puheen vetoamalla luottamukseen ja velvollisuuteen.

Macron myös toistuvasti alleviivaa omaa vastuutaan tehdä asioita. Tämän kaltaisella diskurssilla hänen voidaan nähdä ikään kuin perustelevan toimiaan, koska hän on vastuussa ja hänen odotetaan toimivan. Tämä liittyy päällekkäin diskurssin kanssa, jossa viitataan omaan velvollisuuteen. Macron perustelee oman asemansa tuomaa velvollisuutta tehdä tiettyjä toimia. Henkilökohtaisen vastuun ottaminen voidaan nähdä myös vahvan johtajan toimena. Macron alleviivaa monesti omaa järkähtämätöntä vastuunkantoaan artikuloimalla ”päättäväisyydestä” tai ”tinkimättömyydestä” (Macron 2017b). Samoin luottamuksen kaipuu voi olla halua tehdä itsenäisiä päätöksiä ilman kansan kuulemista vetoamalla luottamukseen.

³ *Vous avez pris vous-même votre responsabilité en allant massivement voter aux élections législatives en juin et juillet dernier. Et ce vote ainsi que les désistements réciproques décidés par plusieurs partis ont composé une Assemblée Nationale sans majorité. (Macron 2024b.)*

⁴ *Mais aujourd'hui, c'est aussi avec notre projet collectif que nous devons renouer. Pour la France et pour l'Europe. C'est pourquoi le débat national annoncé doit être beaucoup plus large. Pour cela, nous devons avant toute chose, assumer tous ensemble tous nos devoirs. Le devoir de produire pour pouvoir redistribuer, le devoir d'apprendre pour être un citoyen libre, le devoir de changer pour tenir compte de l'urgence de notre dette climatique et budgétaire. (Macron 2018b.)*

Vastuun ja velvollisuuden diskurssi ei kuitenkaan pelkästään rakenna vahvan johtajan diskurssia, vaan sen voidaan enemmänkin nähdä pyrkivän pehmittämään ja selittelemään vahvan johtajan diskurssia ja toimia. Vastuun ja velvollisuuden painottaminen tuntuukin olevan selkeintä kriisejä kohdatessa. Tällöin Macronilla on intressi siirtää poikkeuksellisten tilanteiden huomio pois itsestään ja tehdä niistä koko kansan asia. Diskurssin esiintyvyydellä ei ole kuitenkaan suurta vaihtelua eri puhetyyppien välillä, jotta siitä voisi vetää suurempia johtopäätöksiä.

5.3 Järjestelmä

Vastuun ja velvollisuuden diskurssia käytettiin perustelemaan omia toimia. Myös järjestelmädiskurssia käytetään omien toimien perustelemiseen, mutta nyt välineenä on vain järjestelmä. Järjestelmän kiinnekohta kattaa alleen kaikki momentit, joissa Macron viittaa viidenteen tasavaltaan tai presidentti-instituutioon. Jo presidenttiytensä alussa Macron perusteli omia tekojaan instituution kautta. Poikkeuksellisten linjapuheiden alut keskittyvät laajalti instituution kautta perustelemiseen. Macron aloitti ensimmäisen linjapuheensa lakipykäliin viittaamalla. Tämä on osoitus siitä, että hänen tekonsa eivät ole vielä itsessään oikeutettuja tai nauti laajaa tukea, vaan hän kokee tarpeen perustella niitä viittaamalla johonkin:

*”Perustuslain 18 pykälän mukaan tasavallan presidentti voi puhua tätä tarkoitusta varten koolle kutsutulle parlamentin kokoukselle kongressissa. On aikoja, jolloin tästä mahdollisuudesta tulee välttämättömyys, ja nämä ovat tällaisia aikoja. Ranskan kansa antoi minulle 7. toukokuuta viime vuonna selkeän mandaatin, ja 18. kesäkuuta se vahvisti sen voimaa valitsemalla kansalliskokoukseen suuren parlamentaarisen enemmistön. Tänään haluan puhua teille kansan meille antamasta mandaatista, instituutioista, joita haluan muuttaa, ja toimintaperiaatteista, joita aion noudattaa.”*⁵

Kuten edellisestä lainauksesta havaitaan, yksi kiinnekohdan tärkeimpiä momenteja ovat mandaattiin viittaaminen. Mandaatti esiintyy tietysti kyseisessä linjapuheessa sen sisällön

⁵ *En son article 18, la Constitution permet au Président de la République de prendre la parole devant le parlement réuni à cet effet en Congrès. Il est des heures qui de cette possibilité font une nécessité, les heures que nous vivons sont de celles-là. Le 7 mai dernier, les Français m’ont confié un mandat clair, le 18 juin ils en ont amplifié la force en élisant à l’Assemblée nationale une large majorité parlementaire. Je veux aujourd’hui vous parler du mandat que le peuple nous a donné, des institutions que je veux changer, et des principes d’action que j’entends suivre.* (Macron 2017c.)

vuoksi, mutta siihen viitataan epäsuorasti myös muissa puheissa. Esimerkkinä puhe toisen presidenttikauden alustavien tulosten jälkeen:

*”Viiden vuoden muutosten, onnellisten ja vaikeiden aikojen sekä poikkeuksellisten kriisien jälkeen tänä päivänä 24. huhtikuuta 2022 enemmistö meistä on päättänyt luottaa siihen, että minä toimin tasavallan presidenttinä seuraavat viisi vuotta.”*⁶

Samat momentit esiintyvät useaan kertaan samanaikaisesti myös vastuun ja velvollisuuden kiinnekohdan ympärillä. Macron perustelee hänellä olevan vastuu toimia, koska viides tasavalta velvoittaa:

*”Te ja minä saimme mandaatin kansalta; se, antoiko sen meille koko kansakunta vai yhden vaalipiirin äänestäjät, ei muuta sen voimaa; se, saimmeko sen suoralla vai epäsuoralla vaalilla, ei muuta sen luonnetta; se, saimmeko sen jokin aika sitten vai vasta äskettäin sellaisen kampanjan päätteeksi, jossa kaikki mielipiteet voitiin ilmaista moninaisuudessaan, ja se, että te edustatte näitä erilaisia mielipiteitä täällä tänään, ei muuta meitä painavaa kollektiivista velvoitetta.”*⁷

Edeltävässä lainauksessa mukaan limittyä lisäksi vielä yhteistyön kiinnekohta. Tämä on hyvä esimerkki siitä, miten momentit voivat myös olla merkitykseltään avoimia ja esiintyä useassa kiinnekohdassa samanaikaisesti. Diskurssit kilpailevat niiden käytöstä, ja ne voivat merkitä eri diskurssissa eri asioita. (Palonen 2008, 216–217.) Mandaatti voi sisältää erilaisia merkityksiä liittyessä yhteistyön kiinnekohtaan kuin taas liittyessään järjestelmän kiinnekohtaan. Kyseiset kiinnekohdat ovat luonteeltaan lähellä toisiaan, joten edeltävässä momentissa ei synny ristiriitoja merkityksien suhteen.

Presidentin viittaus valtaa mahdollistavaan poliittiseen järjestelmään voidaan tulkita pyrkimykseksi rakentaa kuvaa vahvasta johtajasta, jolla on viidennen tasavallan antama mandaatti laajojen valtaoikeuksien käyttöön. Puheiden laajempi diskurssi ei kuitenkaan tue tätä tulkintaa. Macronin diskurssi järjestelmän ympärillä kiinnittyy edelleen perusteluun ja selittelemiseen. Hän jälleen pehmittää tekojaan järjestelmään liittyvällä diskurssilla. Puheiden luonteet vaikuttavat tietysti niiden sisältöön, ja on odotettua, että esimerkiksi viidennen tasavallan juhlapuheissa tai virkaanastujaispuheissa viitataan mandaattiin ja järjestelmään.

⁶ *Après 5 années de transformations, d'heures heureuses et difficiles, de crises exceptionnelles aussi, ce jour du 24 avril 2022, une majorité d'entre nous a fait le choix de me faire confiance pour présider notre République durant les 5 années à venir.* (Macron 2022a.)

⁷ *Nous avons vous et moi reçu le mandat du peuple ; qu'il nous ait été donné par la Nation entière ou par les électeurs d'une circonscription ne change rien à sa force ; qu'il ait été porté par le suffrage direct ou par le suffrage indirect ne change rien à sa nature ; qu'il ait été obtenu voici un certain temps déjà ou bien récemment à l'issue d'une campagne où toutes les opinions ont pu s'exprimer dans leur diversité et que vous incarniez ces opinions différentes ici aujourd'hui ne change rien à l'obligation collective qui pèse sur nous.* (Macron 2017c.)

Kyseistä diskurssia esiintyi kuitenkin läpi erilaisten puheiden, joka osoittaa sen olevan toistuva teema Macronin diskurssissa puhetyypistä riippumatta.

5.4 Nöyryys

Kun Macron puhuu itsestään, hän korostaa toistuvasti nöyryyttä. Tästä muodostuu neljäs kiinnekohta Macronin presidenttiysdiskurssissa. Hän puhuu suoraan nöyryydestä tai viittaa tekoihin, jotka voidaan nähdä nöyrän ihmisen tekoina. Ensimmäisen presidenttikauden virkaanastujaispuheesta lähtien Macron osoittaa suoraan halunsa olla ”nöyrä kansan palvelija”. Vastaavasti toisen presidenttikauden virkaanastujaispuheessa kansan palvelijan retoriikka jatkuu.

*”Tätä tehtävää varten aion nöyrästi palvella kansaamme.”*⁸

*”Uuden toimikauteni jokaisena päivänä minulla on vain yksi kompassi: palveleminen. Palvelen maataamme, inhimillisen tahdon ja vapauden ihmettä. Palvelen kansalaisia, joiden velvollisuudentunto ja isänmaanrakkkaus ovat suurin voimavaramme. Palvellakseni lapsiamme ja nuoria, joita ajattelen tällä hetkellä ja joille lupaan jättää perinnöksi elinkelpoisemman planeetan sekä elinvoimaisemman ja vahvemman Ranskan.”*⁹

Teemana nöyryys liittyy yhteen muiden puheissa toistuvien teemojen kanssa. Nöyryyteen kiteytyy Macronin diskurssi presidenttiydestä, sillä samaa retoriikkaa havaittiin myös yhteistyön sekä vastuun ja velvollisuuden kiinnekohdissa. Samoja momenteja kiinnittyi muiden kiinnekohtien ympärille. Nöyryysdiskurssi on selvä osoitus Macronin pyrkimyksistä rakentaa muunlaista kuin vahvan presidentin mainetta itselleen. Macron pyrkii korostamaan tekevänsä nöyrästi töitä vain Ranskan kansalle. Tämä voidaan nähdä täysin vastakkaisena vahvan johtajan retoriikan kanssa. Nöyrän kansan palvelijan identiteetti ei sovi yhteen ”jupiterilaisen presidentin” identiteetin kanssa, jota Macronin voitiin nähdä luovan mediassa eteenkin ennen presidenttiyttään. Nöyryysdiskurssi voidaan nähdä ristiriitaisena, koska Macron pyrki tekemään selvää eroa edeltäjäänsä Hollandeen, jonka presidenttikauden yhdeksi ongelmaksi muodostui liiallinen nöyryys ja auktoriteetin puute (Mişcoiu ja Guigo 2024, 198).

⁸ *C’est pour cette mission qu’humblement je servirai notre peuple.* (Macron 2017b.)

⁹ *Chaque jour du mandat qui s’ouvre, je n’aurai qu’une boussole : servir. Servir notre pays, miracle de la volonté et de la liberté des hommes. Servir nos concitoyens dont le sens du devoir et l’amour de la patrie sont nos plus sûrs atouts. Servir nos enfants et notre jeunesse vers lesquels mes pensées vont en cet instant et à qui je fais le serment de léguer une planète plus vivable et une France plus vivante et plus forte.* (Macron 2022b.)

5.5 Vastakkainasettelu

Yhteistyön kiinnekohtaa käsittelevässä alaluvussa todettiin, että politiikan keinojen keskiössä on usein samaistumisen rakentaminen ”meidän” avulla. Samaistumisella voidaan kuitenkin luoda eroa ”muiden” kanssa. Vaikka rajanveto muiden välillä ei olisi selkeää, on ”meidän” muodostamisessa aina mukana ”muut”. Identiteetit muodostuvat samaistumisista, mutta jälkistrukturalismin mukaisesti ne ovat luonteeltaan muuttuvia. (Palonen 2008, 218.) Macron käyttää myös vastakkainasettelua keinona luodessaan rajanvetoa hänen ja muiden välille. Tämä toimii kiinnekohtana, jota kutsun tutkielmassa vastakkainasetteluksi. Macron luo vastakkainasettelua suhteessa terroristiryhmiin, anarkisteihin ja poliittisiin ääriilaitoihin. Eron tekeminen kuitenkin keskittyy pääosin hänen ja äärioikeiston välille. Macron korostaa äärioikeistoa kokonaisvaltaisena uhkana myös Euroopalle:

”Äärioikeistolaiset puolueet, jotka ovat viime vuosina vastustaneet niin monia edistysaskeleita, jotka Eurooppamme on mahdollistanut, olipa kyse sitten talouden elpymisestä, rajojemme yhteisestä suojelusta, maanviljelijöidemme tukemisesta tai Ukrainan tukemisesta. Nämä puolueet ovat etenemässä kaikkialla maanosassa. Ranskassa niiden edustajien osuus äänistä on lähes 40 prosenttia.

Olen aina uskonut, että yhtenäinen, vahva ja itsenäinen Eurooppa on hyväksi Ranskalle, joten en voi hyväksyä tätä tilannetta. Kansallismielisten ja kansankiihottajien nousu on vaaraksi paitsi kansakunnallemme myös Euroopalle ja Ranskan asemalle Euroopassa ja maailmassa. Sanon tämän aikana, jolloin olemme juuri juhlineet Normandian maihinnousua koko maailman kanssa ja kun muutamaman viikon kuluttua toivotamme maailman tervetulleeksi olympialaisiin ja paralympialaisiin. Kyllä, äärioikeisto on sekä Ranskan kansan köyhtymistä että maamme alennustilaa. Siksi en voi loppujen lopuksi teeskennellä, ettei mitään ole tapahtunut.”¹⁰

Edeltävä puhe oli pidetty tilanteessa, jossa Macron ilmoitti hajottavansa kansalliskokouksen laitaioikeiston eurovaalivoiton jälkeen. Kansalliskokouksen hajotus on jo tekona osoitus

¹⁰ *Les partis d'extrême droite qui, ces dernières années, se sont opposés à tant d'avancées permises par notre Europe, qu'il s'agisse de la relance économique, de la protection commune de nos frontières, du soutien à nos agriculteurs, du soutien à l'Ukraine, ces partis progressent partout sur le continent. En France, leurs représentants atteignent près de 40% des suffrages exprimés.*

Pour moi, qui ai toujours considéré qu'une Europe unie, forte, indépendante est bonne pour la France, c'est une situation à laquelle je ne peux me résoudre. La montée des nationalistes, des démagogues, est un danger pour notre nation, mais aussi pour notre Europe, pour la place de la France en Europe et dans le monde. Et je le dis, alors même que nous venons de célébrer avec le monde entier le Débarquement en Normandie, et alors même que dans quelques semaines, nous aurons à accueillir le monde pour les Jeux olympiques et paralympiques. Oui, l'extrême droite est à la fois l'appauvrissement des Français et le déclassement de notre pays. Je ne saurais donc, à l'issue de cette journée, faire comme si de rien n'était. (Macron 2024a.)

vahvan presidentin toimista, mutta kuten osoitettua, hänen diskurssinsa ei tue tätä. Vaikka Macron ylläpitää vastakkainasettelua diskurssillaan, hän kuitenkin kritisoi sitä:

*”Ja tässäkin asiassa meidän tehtävämme on poliittisessa toiminnassamme vastustaa jakovoimia, hajaannuksen vaikutuksia, jotka ovat toiminnassa ja jotka eivät ole suinkaan voittamattomia, kunhan vain annamme itsellemme siihen keinot.”*¹¹

Tästä kiinnostuksesta on kuitenkin haastavaa vetää suurempia johtopäätöksiä Macronin presidenttiydiskurssiin liittyen. ”Meidän” korostaminen voidaan nähdä vahvan johtajan diskurssina luodessa vastakkainasettelua ja viholliskuvia, mutta kokonaisuudessa se silti enemmänkin pehmentää vahvan presidentin kuvaa luomalla samaistumispintaa.

Samaistumispinta tuo presidentin lähemmäs kansalaisia. Muiden kiinnostusten tavoin vastakkainasettelun kiinnostuskohta liittyy jälleen yhteistyödiskurssin kanssa.

6 Johtopäätökset

Tutkielma tarkasteli, millaista diskurssia Ranskan presidentti Emmanuel Macron rakentaa omasta presidenttiydestään. Tutkielman aineistona toimivat Macronin puheet presidenttiyden alusta nykyhetkeen. Tutkielma omaksui strukturalistisen viitekehyksen, jonka mukaan todellisuus rakentuu kielen kautta. Diskurssianalyysin lähtökohtana oli Ferdinand de Saussuren ajatus kielestä rakenteellisena järjestelmänä, joka koostuu merkeistä. Hyödynsin analyysissä diskurssiteorian ajatusta kiinnostuksesta. Jaottelin diskurssin erilaisiin havaintoyksiköihin, jotka auttoivat tunnistamaan ja hahmottamaan Macronin diskurssia. Tässä luvussa käyn läpi tutkielman keskeiset havainnot ja aiheen jatkotutkimuksellisen potentiaalin.

Tutkielman hypoteesi oli, että Macronin diskurssi on hänen puheissaan presidentin vahvaa roolia rakentava. Analyysin perusteella voidaan kuitenkin tehdä johtopäätös, että Macronin diskurssi on päinvastoin presidentin vahvaa roolia pehmittävä ja lievittävä. Jokainen Macronin diskurssista esiin noussut momentti ja niistä muodostuvat kiinnostuskohtat tukevat havaintoa. Puheiden toistuvien kiinnostuskohtien korosti Macronin halua yhteistyöhön, ja hän pikemminkin tahtoi pienentää kuin suurentaa omaa imagoaan. Vastuun ja velvollisuuden kiinnostuskohtassa Macron siirsi jälleen huomiota pois itsestään vastuuttamalla muita. Macron

¹¹ *Et là encore, il nous revient, dans l'action politique, de résister aux forces de division, aux effets de dislocation qui sont à l'œuvre et qui ne sont aucunement invincibles pour peu qu'on s'en donne les moyens.* (Macron 2017c.)

myös pyrki diskurssillaan perustelemaan mahdollisia vahvan johtajan toimia, joita hän joutuu tekemään, koska hän on velvollinen tai vastuussa jostakin. Samoin kolmas kiinnekohta, eli järjestelmä, keskittyi perustelemaan tehtyjä tai tulevia toimia. Nöyryys-kiinnekohta oli selvästi jo luonteeltaan hypoteesia vastaan. Kiinnekohta tuki muiden kiinnekohtien tavoin Macronin näyttäytymistä ”nöyränä kansan palvelijana” vahvan johtajan sijaan.

Vastakkainasettelun kiinnekohdassa Macron pyrki luomaan samaistuttavuutta, joka voidaan jälleen nähdä vahvan johtajan imagoa pehmittävänä diskurssina. Lähtöoletuksen vastaisesti Macronin diskurssi puheissaan ei tue sitä kuvaa presidenttiydestä, jota Macron aikaisemmin mediassa ja vaalikampanjoinnissaan rakensi.

Pyrin myös tunnistamaan puheista hypoteesia tukevia elementtejä, joissa Macron rakentaisi vahvan johtajan diskurssia. Puheista ei kuitenkaan noussut esiin systemaattisesti vahvan johtajan diskurssia rakentavia momentteja tai kiinnekohtia. Kun havaitsin puheissa elementtejä vahvan johtajan diskurssista, ne kuitenkin lopulta kumottiin tulevalla diskurssilla. Tämä havaittiin esimerkiksi kansalliskokouksen hajottamista käsittelevässä puheessa, jossa Macron pyrki osoittamaan jämäkkyyttä, mutta kuitenkin lopulta pehmitti toimiaan.

Vastakkainasettelun kiinnekohdan viholliskuvien luominen voitaisiin nähdä vahvan johtajan diskurssina, mutta sekin kallistui samaistuttavuuden luomiseen. Myös viidennen tasavallan valtaoikeuksia kannattava diskurssi voidaan liittää vahvaan johtajuuteen, muttei se kuitenkaan tue väitettä Macronin esiintyvän vahvana johtajana. Puheista löytyi osia, joissa Macron puhui esimerkiksi omista toimistaan tai muutoksista, joita hän tulee päättäväisesti tekemään. Nämä jäivät kuitenkin selvästi taka-alalle ja ovat osa tavanomaista presidenttien diskurssia. Macron ei missään kohtaa selvästi nostonut itseään jalustalle tai ylivertaiseksi muihin verrattuna.

Macron puhui myös selvästi me-muotoa vähemmän minä-muodossa, jonka olisi voinut tulkita olevan itsevaltaisen johtajan tapa puhua.

Macronin presidentin vahvaa roolia pehmittävän ja lievittävän diskurssiin taustalla vaikuttavat viidennen tasavallan presidentti-instituution rakenteet. Kuten toisesta luvusta ilmeni, Ranskan presidentti-instituutio sisältää kansainvälisessäkin vertailussa vahvat presidentin valtaoikeudet. Macronin ei siis tarvitse rakentaa vahvan presidentin asemaa diskurssillaan, koska hän puhuu jo itsessään vahvan presidentin positiosta. Viidennen tasavallan presidentillä on historiasta juontuva vahva rooli ja valtaoikeudet. Havaintoa tuki myös laajaa arvostelua osakseen saaneen Macronin valinta toiselle presidenttikaudelle, mikä osoitti viidennen tasavallan instituutioiden vahvuuden (Mişcoiu ja Guigo 2024, 214).

Tutkielman perusteella ei voida kuitenkaan todistaa, millaisena presidenttinä Macron haluaa esiintyä. Tarkoituksena Macronin diskurssin takana on ongelmallista selvittää ja tulee muistaa, että se ei ole diskurssianalyysin lähtökohtainen tarkoituksenaan. Diskurssit eivät ole myöskään aina tietoisia tai laskelmoituja, vaan pikemminkin muodostuvat käytännön hajautuneissa ja strategisesti motivoituneissa toimissa (Howarth ja Torfing 2004, 15). Johtopäätöksiä tarkastellessa tulee lisäksi muistaa, että tutkija harjoittaa aina subjektiivista tulkintaa. (Seppänen ja Väliaverronen 2024, 258). On myös huomioitavaa, että Macronin diskurssi muokkaantuu jatkuvasti uusilla puheilla. Tämä on koko jälkistrukturalismin lähtöoletus. Diskurssin merkitykset ovat jatkuvasti muutoksessa ja kilpailun kohteena luoden uutta todellisuutta. Toisaalta tutkimusaineisto on kerätty pitkältä ajalta, joten jonkinlaista pysyvyyttä Macronin diskurssissa on havaittavissa. Aineiston puheet osoittivat hypoteesin vastaisen diskurssin jatkuneen läpi presidenttikausien.

Aiheen jatkotutkimuksellinen potentiaali on laaja. Tutkimusta voisi jalostaa pidemmälle harjoittamalla vertailututkimusta presidenttijärjestelmistä tai tutkimalla Macronin konkreettisia toimia. Macronin presidenttiysdiskurssia voisi vertailla Ranskan aikaisempien presidenttien diskurssiin tai vastaavasti muiden valtioiden presidenttien diskurssiin. Kansainvälisellä diskurssien vertailulla voisi osoittaa Macronin diskurssin mahdollinen poikkeuksellisuus tai tavanomaisuus. Jatkotutkimuksessa olisi myös mahdollista keskittyä sanavalintoihin ja analysoida puhuuko Macron tarkoituksellisesti me-muotoa selvästi vähemmän minä-muodossa. Diskurssianalyysin kenttää voisi laajentaa siirtymällä tutkimaan tarkemmin, miten Macronin konkreettiset toimet ja päätökset suhteutuvat vahvan presidentin tai yhteistyökeskeisen presidentin diskurssiin.

Lähdeluettelo

Tutkimusaineisto

Macron, Emmanuel. 2017a. Allocution de M. Emmanuel Macron, à l'annonce de son élection à la présidence de la République. Puheen transkriptio. 7.5.2017. <https://www.vie-publique.fr/discours/202851-allocution-de-m-emmanuel-macron-lannonce-de-son-election-la-presi>

Macron, Emmanuel. 2017b. Discours d'investiture du président de la République. Puheen transkriptio. 15.5.2017. <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2017/05/15/discours-d-investiture-du-president-de-la-republique>

Macron, Emmanuel. 2017c Discours du Président de la République devant le Parlement réuni en congrès. Puheen transkriptio. 3.7.2017. <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2017/07/03/discours-du-president-de-la-republique-devant-le-parlement-reuni-en-congres>

Macron, Emmanuel. 2017d. Discours du Président de la République devant le Parlement réuni en Congrès à Versailles. Puheen transkriptio. 9.7.2018.

<https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2018/07/12/discours-du-president-de-la-republique-devant-le-parlement-reuni-en-congres-a-versailles>

Macron, Emmanuel. 2018a. Déclaration de M. Emmanuel Macron, Président de la République, sur la Constitution de 1958 et sur la réforme constitutionnelle. Puheen transkriptio. 4.10.2018. <https://www.vie-publique.fr/discours/206855-declaration-de-m-emmanuel-macron-president-de-la-republique-sur-la-co>

Macron, Emmanuel. 2018b. Adresse du Président de la République Emmanuel Macron à la Nation. Puheen transkriptio. 10.12.2018. <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2018/12/10/adresse-du-president-de-la-republique-du-lundi-10-decembre-2018>

Macron, Emmanuel. 2022a. Emmanuel Macron: 'I will be president for all of us'. Puheen transkriptio. 24.4.2022. <https://www.rev.com/transcripts/emmanuel-macron-i-will-be-president-for-all-of-us-4-24-22-transcript>

Macron, Emmanuel. 2022b. Discours du Président de la République lors de la Cérémonie d'investiture. Puheen transkriptio. 7.5.2022. <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2022/05/07/ceremonie-dinvestiture-du-president-de-la-republique>

Macron, Emmanuel. 2023a. Déclaration de M. Emmanuel Macron, président de la République, sur la réforme des retraites et le programme gouvernemental autour de grands chantiers que sont le travail, la justice, l'ordre républicain, la démocratie et les services publics. Puheen transkriptio. 17.4.2023. <https://www.vie-publique.fr/discours/289221-emmanuel-macron-17042023-reforme-des-retraites>

Macron, Emmanuel. 2023b. Discours du président de la république à l'occasion du 65ème anniversaire de la Constitution de la Vème République. Puheen transkriptio. 4.10.2023. <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2023/10/04/65-anniversaire-de-la-constitution-de-la-v-republique>

Macron, Emmanuel. 2024a. Déclaration de M. Emmanuel Macron, président de la République, sur le résultat des élections européennes et la dissolution de l'Assemblée nationale. Puheen transkriptio. 9.6.2024. <https://www.vie-publique.fr/discours/294547-emmanuel-macron-09062024-dissolution-de-lassemblee-nationale>

Macron, Emmanuel. 2024b. Adresse aux Français. Puheen transkriptio. 5.12.2024. <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2024/12/05/adresse-aux-francais-5>

Lähdekirjallisuus

Devellennes, Charles. 2023. *The Macron Régime: The Ideology of the New Right in France* (1st ed.). Bristol: Bristol University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv310vjf9>

- Howarth, David., ja Torfing, Jacob. 2004. *Discourse Theory in European Politics: Identity, Policy and Governance (1st ed., pp. xvii–xviii)*. London: Palgrave Macmillan UK.
<https://doi.org/10.1057/9780230523364>
- Jørgensen, Marianne., ja Phillips, Louise. 2002. *Discourse analysis as theory and method*. London: Sage Publications.
- Laclau, Ernesto., ja Mouffe, Chantal. 1985. *Hegemony and socialist strategy: towards a radical democratic politics. Second edition*. Radical thinkers. London; Verso.
- McCormick, John. 2022. *Comparative government and politics: an introduction (Twelfth edition)*. Bloomsbury Academic.
- Mișcoiu, Sergio., ja Guigo, Pierre-Emmanuel. 2024. *Presidents, Prime Ministers and Majorities in the French Fifth Republic (1st ed. 2024.)*. Springer Nature Switzerland.
<https://doi.org/10.1007/978-3-031-44664-1>
- Palonen, Emilia. 2008. Ernesto Laclau & Chantal Mouffe. Diskurssiteoriaa ja radikaalia demokratiaa, Lindroos, Kia., ja Soininen, Suvi (toim.). *Politiikan nykysteoreetikkoja s. 209–232* Helsinki: Gaudeamus.
- Palonen, Emilia. 2020. ”Loppumaton kamppailu: Laclau’n anti-essentialistinen tulkinta identiteeteistä ja demokratiasta”. *Politiikka* 62 (1–4): 173.
<https://doi.org/10.37452/politiikka.96983>
- Palonen, Kari. 1997. *Kootut retoriikat: esimerkkejä politiikan luennasta*. Jyväskylä: SoPhi, Jyväskylän yliopisto, Yhteiskuntatieteiden, valtio-opin ja filosofian laitos.
- Palonen, Kari., ja Summa, Hilikka 1996. *Pelkkää retoriikkaa: tutkimuksen ja politiikan retoriikat*. Tampere: Vastapaino.
- Seppänen, Janne., ja Väliaverronen, Esa. 2024. *Mediayhteiskunta: Viestintä ja valta huomiotaloudessa*. Tampere: Vastapaino.

Tiersky, Ronald. 2018. *Macron's World: How the New President Is Remaking France*. In *Foreign affairs* (New York, N.Y.) (Vol. 97, pp. 87–96). New York: Council on Foreign Relations.

Muut lähteet

Challenges. 2016. *Macron ne croit pas "au président normal, cela déstabilise les Français"*. Saatavissa: https://www.challenges.fr/politique/macron-ne-croit-pas-au-president-normal-cela-destabilise-les-francais_432886 (luettu 13.11.2024)

Le 1 Hebdo. 2015. *"J'ai rencontré Paul Ricœur, qui m'a rééduqué sur le plan philosophique"*. Saatavissa: <https://le1hebdo.fr/journal/macron-un-philosophe-en-politique/64/article/j-ai-rencontr-paul-ricoeur-qui-m-a-rduqu-sur-le-plan-philosophique-1067.html> (luettu 12.5.2025)

Sky News. 2024. *'France now a presidential monarchy'* (Twitter). 7.9.2024. Saatavissa: <https://x.com/SkyNews/status/1832462554729173302> (luettu 13.11.2024)

Verso. 2017. *Chantal Mouffe, the philosopher who inspires Jean-Luc Mélenchon*. Saatavissa: <https://www.versobooks.com/blogs/news/3037-chantal-mouffe-the-philosopher-who-inspires-jean-luc-melenchon> (luettu 13.2.2025)